

Uvod v sklepno (inferenčno statistiko)

Življenjski (praktični) problem

Zanima nas **delež volivcev, ki podpirajo stranko A.**

Pravzaprav nas zanima delež volivcev, ki bi **volili** stranko A.

Prva možnost: „anketiramo“ vse volivce.

To so **volitve** ...

Druga možnost: anketiramo „vzorec“ volivcev

- 1 Izberemo vzorec (primerne) velikosti n .
- 2 Vprašamo vsakega volivca v vzorcu: „Ali bi volili stranko A?“
- 3 Naj bo k število tistih, ki odgovorijo „DA.“

Kaj ocenjuje kvocient $\frac{k}{n}$?

Odvisno od **VERJETNOSTI**, s katero volivci stranke A nastopajo v vzorcu!

Uvod v sklepno (inferenčno statistiko): formalizacija

- Naj bo Ω množica vseh volivcev.
- Naj bo $X: \Omega \rightarrow \{0, 1\}$ funkcija, definirana s predpisom:

$$X(\text{volivec } \omega) = \begin{cases} 1, & \omega \text{ bi volil stranko } A, \\ 0, & \omega \text{ ne bi volil stranke } A. \end{cases}$$

- Naj bo $\mathcal{S}$ množica vseh vzorcev velikosti n .
- Naj bo $W: \mathcal{S} \rightarrow \mathbb{R}$ funkcija, definirana s predpisom:

$$W(\text{vzorec}) = \frac{k}{n} = \frac{\sum_{\omega \in \text{vzorec}} X(\omega)}{n} = \frac{1}{n} \sum_{\omega \in \Omega} X(\omega) \mathbf{1}_{\text{vzorec}}(\omega).$$

Vpeljava verjetnosti v anketni shemi

Naj bo π_ω verjetnost, da volivec ω pripada slučajno izbranemu vzorcu velikosti n . Tedaj $E(W) = \frac{1}{n} \sum_{\omega \in \Omega} X(\omega) \cdot \pi_\omega$.

Če so vse verjetnosti π_ω enake, so enake $\binom{N-1}{n-1} / \binom{N}{n} = \frac{n}{N}$. Tedaj je $E(W) = \frac{|A|}{N}$: delež volivcev, ki bi volili A .

Statistično sklepanje (statistična inferenca)

Neformalno

Statistično sklepanje je sklepanje iz lastnosti vzorca na lastnosti populacije.

Formalno

Statistično sklepanje se ukvarja s sklepanjem iz **vzorca** (nekaj ponovitev **slučajnega eksperimenta** na lastnosti **porazdelitve** slučajne spremenljivke, ki je v ozadju.

Zelo pogosto nas zanima **ocena** kakšne **številске karakteristike**, na primer **matematičnega upanja** ali pa **disperzije**, pogosto pa nas zanima tudi kaj drugega.